

บทคัดย่อ

เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ประเทศไทยได้มี พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพ.ศ. 2542 ใช้บังคับเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมที่นำเงิน ทรัพย์สิน หรือรายได้จากการกระทำความผิดมูลฐานไปทำการฟอกเงิน เพื่อปกปิด ซ่อนเร้น ซ่อนพรางแหล่งที่มาเจ้าของที่แท้จริง หรือผลประโยชน์ของทรัพย์สิน มาตรการสำคัญของกฎหมายฉบับดังกล่าวได้แก่ การริบทรัพย์สินด้วยกระบวนการทางแพ่ง และมาตรการทางอาญาในการลงโทษกับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินและการริบทรัพย์สินทางอาญา มาตรการทั้งสองได้กำหนดเพิ่มเติม นอกเหนือไปจากการลงโทษผู้กระทำความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนดไว้ นับว่าเป็นกฎหมายที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดฉบับหนึ่งในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมที่มีความสลับซับซ้อนยากต่อการปราบปราม หรือมีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ และการก่อการร้าย

มาตรการทั้งสองจำเป็นต้องนำมาใช้ควบคู่กันไป เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบังคับใช้กฎหมาย แต่กฎหมายฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายที่นำต้นแบบมาจากกฎหมายต่างประเทศและนำมาบัญญัติเป็นกฎหมายภายในของประเทศไทย ดังนั้นหากเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายไม่เข้าใจถึงเจตนารมณ์ ความเป็นมา หลักการ กระบวนการ ประเภทและขอบเขตของการริบทรัพย์สินตามมาตรการต่างๆอย่างแท้จริง การริบทรัพย์สินก็อาจเกิดความเสียหายและกระทบต่อสิทธิของบุคคลภายนอกผู้สุจริต เช่น กรณีศึกษาเรื่องค่าทนายในคดีฟอกเงินที่เป็นทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน

การวิจัยพบว่า มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งไม่ขัดรัฐธรรมนูญ ไม่ถือว่าเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดซ้ำสอง และสามารถนำมาตราดังกล่าวมาบังคับใช้ให้มีผลย้อนหลังได้

สำหรับคดีอาญาการริบค่าทนายความในคดีฟอกเงินไม่สามารถกระทำได้เพราะเป็นการกระทบสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ส่วนคดีแพ่งหากเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดก็สามารถริบได้ แต่ไม่กระทบสิทธิเรียกร้องของทนายความที่มีต่อลูกความ

ข้อเสนอแนะของการวิจัย ได้แก่ กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินควรแยกมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งออกจากมาตรการทางอาญาให้ชัดเจน และกรณีค่าทนายความ ควรกำหนดทำนองเดียวกับค่าทนายความในทำัยบัญญัติประมวลวิธีพิจารณาความแพ่ง